

laas, er det i en meget mindre Grad, det nærmer sig mere til Grundloven; derfor kunde man godt gaa ind paa det som en foreløbig Ordning, indtil vi kunde komme til en endelig Ordning ved en Grundlovsforandring eller paa hvad Maade det maatte blive. Men dertil kan jeg aldeles ikke se noget Forsvar, knap nok nogen Undskyldning. Vi have ikke nogen som helst Sikkerhed for, at den Lov, som vi nu skulde vedtage, skal være foreløbig eller mere midlertidig end andre Love, som vi give, og hvad Grundlovsforandringen angaar, har man heller ikke paa vist, at der er noget til Hinder for, at vi kunne foretage den. Det, der er blevet anført, at vi først skulde være enige om, hvilken Forandring det skulde være, kan dog først komme frem, naar der foreligger Forslag dertil. Naar et saadant Forslag bliver drøftet her i Salen, og de forskellige Meininger blive udtalte, og naar der bliver stemt mellem dem, da se vi først, hvad der er Flertal for og hvad ikke. Men man kan umulig i Forvejen sige, at der intet Flertal vil blive om en Grundlovsforandring. Ja, skulde vi have en Grundlovsforandring som den, det ærede Medlem for Kjøbenhavns 6te Valgtreds (Gad) har ført Ordet for, nemlig en, der aldeles vilde omstabe hele den Maade, hvorpaa Folketinget bliver valgt, da tror jeg ikke, at en saadan kunde blive gennemført. Derimod kan jeg ikke tro andet, end at det kunde være muligt, naar det viste sig at være den eneste Udvej, da at gennemføre en lignende Forandring som den, der fandt Sted i 1849, da man forandrede Forholdstallet 12,000 til 14,000, eller i 1866, da man forandrede det fra 14,000 til 16,000. Jeg hørte ganske vist med megen Interesse paa, hvad den sidste ærede Taler fremhævede. Jeg er fuldstændig enig med ham i, at det vilde være en Svækkelse af Folketingets Retstilstand; men naar ingen anden Udvej staar aaben over for de Nødstilstande, hvorunder vi nu leve, tror jeg, det var muligt at gennemføre en saadan mindre Grundlovsforandring, og jeg kan ogsaa tænke mig Muligheden af, at jeg da kunde stemme derfor. Men hvad jeg paa ingen Maade kan stemme for, er det foreliggende Forslag; thi det er efter min Mening i Strid med Grundloven, og denne min Mening har jeg ikke set rokket. Det, at man for Tiden har en Tilstand, som

er i Strid med Grundloven, kan umulig forsvare, at man skaber en ny Tilstand, som ligeledes er i Strid med Grundloven. Om den gør det i en større eller mindre Grad er slet ikke det, hvorpaa det kommer an. Her er ikke blot Spørgsmaal om en Gradsforstel, om lidt mere eller lidt mindre, men om en Væsenforskel; thi den Tilstand, der bestaar, have vi intet Ansvar for, den har udviklet sig i Tidernes Løb, og Regeringen har i mange Aar ikke villet foreslaa en Løsning paa den Maade, som dette Ting finder overensstemmende med Grundloven. Da Regeringen endelig besluttede sig dertil, gik dette Ting ind paa dens Forslag, men saa blev Forhandlingen afstaaen af det andet Ting, og nu er det tillige stet fra den højtæredede Ministers Side. Men gaa vi hen og stemme for dette Forslag, saa tage vi vor Del af Ansvaret derfor. Naar man mener, at vi kunne gøre dette uden derved at komme i Strid med Grundloven, saa kan jeg ikke ret tro, at ærede Medlemmer have husket, hvad der staar i Grundloven. Have De f. Eks. bemærket, hvad der staar i Slutningen af § 50? Der hedder det: „Forandringer i disse Bestemmelser kunne ikke ved Lov“. En saadan Tilføjning har jeg ikke fundet ved § 32, og naar denne Tilføjning ikke findes der, hvorledes kunne vi da gaa hen og vedtage en Lov, hvorved Forholdstallet i § 32 i Virkeligheden bliver et andet? Jeg har endnu en levende Erindring om, hvorledes Regeringen i 1866 i sit Grundlovsforslag søgte at opnå, at Grundlovsforandringer kunde gennemføres alene ved Beslutning af en bestaaende Rigsdag, uden at Forslag derom først blev forelagt for Vælgerne; men jeg erindrer tillige meget levende, hvorledes det efter lang Modstand lykkedes at sætte igennem, at en Forandring i Grundloven først maatte ske, efter at Forslag derom havde været forelagt Vælgerne. Hvorledes skulle vi da nu kunne gaa hen og vedtage Bestemmelser, som aabenbart forandre Grundlovens Bud uden at gaa den Vej, der er foreskrevet i Grundlovens § 95, som netop skulde sikre vore Vælgere imod et saadant Stridt? Vænter man ogsaa, hvad det vilde føre til paa denne Maade at rokke ved Grundlovens § 32? Kan der ikke tænkes at komme en Modsætning mellem Regeringen og dette